

CRNA GORA
OPŠTINA TIVAT
Sekretarijat za uređenje prostora i
zaštitu životne sredine
Broj: 0905-353-456/10
Tivat, 28.11.2014. godine

IZVJEŠTAJ O JAVNOJ RASPRAVI
o Nacrtu Odluke o proglašenju zaštićenog prirodnog dobra Veliki gradski park i
Nacrtu Studije zaštite

Na osnovu člana 56 Statuta Opštine Tivat ("Službeni list Republike Crne Gore – opštinski propisi", broj 40/04, 26/06, 12/11, 21/11 i 03/13), a u vezi sa članom 57a Zakona o zaštiti prirode („Sl.list CG“, br. 51/08, 21/09, 40/11, 62/13, 06/14) Predsjednik Opštine Tivat je donio Zaključak o utvrđivanju Nacrta Odluke o proglašenju zaštićenog prirodnog dobra Veliki gradski park (u daljem tekstu Nacrt Odluke) i Nacrtu Studije zaštite (u daljem tekstu Nacrt Studije), broj 0101-353-227/5 od 04.11.2014.godine i Program javne rasprave, broj 0101-353-227/6 od 04.11.2014.godine.

U skladu sa utvrđenim Programom javne rasprave, javna rasprava je održana u periodu od 06.11.2014. godine do 26.11.2014. godine.

Javna rasprava se odvijala na sledeći način:

- Svakog radnog dana u vremenu od 08:00 do 11:00 časova, u Sekretarijatu za uređenje prostora i zaštitu životne sredine Opštine Tivat, Nacrt Odluke i Nacrt Studije su bili dostupni na uvid građanima;
- Nacrt Odluke i Nacrt Studije su bili dostupni na uvid i na sajtu Opštine Tivat www.opstinativat.com.
- Centralna javna rasprava je održana 14.11.2014. godine u Multimedijalnoj sali u zgradi organa uprave Opštine Tivat sa početkom u 17:00 časova i završetkom u 18:40 časova.

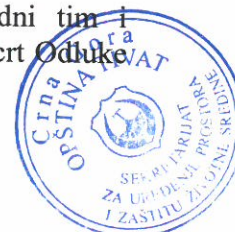
Prisustvovali su:

- predstavnik Agencije za zaštitu životne sredine Dr Ruža Ćirović, dipl.biol.;
- predstavnici Sekretarijata za uređenje prostora i zaštitu životne sredine Biljana Krivokapić, dipl.ing.tehn. i Igor Mamula, dipl.ing.hort.
- Građana 16 (šesnaest).

Prisutne je ispred Sekretarijata za uređenje prostora i zaštitu životne sredine pozdravila Biljana Krivokapić i upoznala prisutne sa procedurom proglašenja zaštićenog prirodnog dobra, izradom Studije zaštite i Odluke o proglašenju zaštićenog prirodnog dobra Veliki gradski park.

Ruža Ćirović, ispred obrađivača Studije zaštite, predstavila je radni tim i predstavila Nacrt Studije zaštite, a zatim je Biljana Krivokapić predstavila Nacrt Odluke o proglašenju zaštićenog prirodnog dobra Veliki gradski park.

Nakon toga su uslijedila pitanja i primjedbe građana.

Radoš Gospić je naveo da Studija nije ni stručna niti naučna, nije napisana razumljivim jezikom, ima dosta latinskog jezika, predstavlja sintezu do sada urađenih radova, pojedini članovi radnog tima nisu izlazili na teren, rađeno je kabinetski. Istakao je da svakodnevno prolazi kroz Park i da nikad nije vidio od predstavnika faune ništa izuzev ptica i komaraca, o kojima nije ništa rečeno u Studiji, a navedeni su gušteri, žabe, slijepi miševi. Takođe je istakao da je u Studiji naveden ribnjak, kojega nema i fontana koja ne radi, a nije ništa ni rečeno o stanju spomenika. Nije ništa rečeno o mrtvačnici, nije predviđen toalet, a nisu spomenute ni voćne vrste: kesten, japanska jabuka, šljive, jabuke.

Ruža Ćirović je objasnila da je Studija zaštite definisana Zakonom o zaštiti prirode. U Studiji su pored latinskih dati i narodni nazivi vrsta. Za izradu Studije korišćena je navedena literatura, ali su vršena i terenska istraživanja, za koja postoje dokazi (putni nalozi, GPS koordinate, lokalno stanovništvo...). Iza svakog priloga i dijela Studije stoje ljudi koji su to radili, konkretno za herpetofaunu, koju je ona radila, do sada nisu postojali literaturni podaci (između ostalog postoje i GPS koordinate na kojima su pronađene određene vrste).

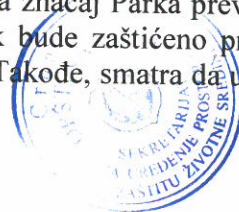
Vasko Kostić je naveo spomenike, kao dio kulturne baštine i izražava zabrinutost da bi mesingane biste i ploča mogli nestati, pa predlaže postavljanje video nadzora. Takođe, navodi da je dio Parka od kapele do kapije škole zapušten i predlaže njegovo uređenje. Na ulazu u Park sa tivatske strane ima tabla koja upozorava i na motocikle, ali motocikli tuda jure, treba predvidjeti mjere da se to spriječi.

Biljana Krivokapić je objasnila da nakon proglašenja Velikog gradskog parka zaštićenim prirodnim dobrom slijedi izrada petogodišnjeg plana upravljanja i godišnjeg programa upravljanja, kojim će se definisati aktivnosti koje će se sprovoditi u narednom periodu u ovom zaštićenom prirodnom dobru.

Marija Nikolić je navela da je već duže vremena, kroz Evropski dom i kroz Odbor za zaštitu Velikog gradskog parka, vezana za Veliki gradski park, obzirom da je i arhitektica smatra da je dio Studije koji se odnosi na kulturno naslijeđe kvalitetno urađen, možda uz neke manje propuste. Smatra da Park ispunjava sve uslove da bude zaštićeno dobro II kategorije: stariji je više od 100 godina, trajao je u 4 države i o njemu su brigu vodile tri mornarice, ima vrijedno graditeljsko naslijeđe (rasadnik kakav se srijeće u parkovima Beča...), zanimljivu priču o načinu nastanka, veliku površinu, prevazilazi lokalni značaj, zaštićen je od 1968. godine..., a to bi doprinjelo i turističkoj privredi grada. Smatra da je, ukoliko se Komunalno preduzeće imenuje za upravljača, potrebno osnovati zasebnu jedinicu, koja bi se u najmanju ruku bavila gradskim zelenilom. Takođe, navodi da u Odluci ne treba da stoji stavka vezano za premještanje Vojnog kupatila, ovakve radnje se definišu urbanističkim planovima.

Ruža Ćirović je objasnila da će radni tim razmotriti ovaj predlog.

Boro Pean naveo je da spomenici u Parku nijesu predmet ove javne rasprave oni se štite na osnovu Zakona o zaštiti kulturnih dobara. Smatra da značaj Parka prevazilazi lokalni i da je III kategorija „liberalna“, pa predlaže da Park bude zaštićeno prirodno dobro II kategorije, I režim zaštite i da ima nacionalni značaj. Takođe, smatra da u Parku ima značajnih vrsta ptica koje nisu pomenute.

Ruža Ćirović je objasnila da je režim zaštite I stepena stroga zaštita, njime se ograničavaju radovi i aktivnosti na naučna istraživanja i praćenje prirodnih procesa, te da taj vid zaštite ne odgovara ovom zaštićenom prirodnom dobru već rezervatima prirode. Razvrstavanje zaštićenih prirodnih dobara od nacionalnog i međunarodnog značaja vrši Ministarstvo, a od lokalnog značaja jedinica lokalne samouprave.

Svjetlana Đikanović smatra da za zaštitu nije dovoljno samo postavljanje ograde i pita da li je predviđen neki čuvar, ljudski faktor, koji bi štitio ono što se u Parku nalazi.

Biljana Krivokapić je objasnila da je obaveza Upravljača zaštićenog prirodnog dobra da donese Akt o unutrašnjem redu i obezbijedi nadzor.

Tanja Krstović je navela da podržava predlog da Park bude zaštićeno prirodno dobro II kategorije.

Lazar Božović podržao je predlog da park bude zaštićeno prirodno dobro II kategorije. Navodi da je fizička zaštita Porto Montenegro mnogo uradila. Smatra da mapa parka djeluje „uštinuto“ između dva stadiona, da je Porto Montenegro napravljen „uklapajuće“, i nada se da će stadioni ostati iste namjene. Takođe, smatra da staza od ulaza sa strane Porta treba da nosi naziv Šternekova ulica.

Vladimir Arsić je naveo da su stadioni izvučeni iz Parka. Pita zašto ograda nije uniformno postavljena oko cijelog Parka.

Biljana Krivokapić je objasnila da je granice Parka definisao Zavod za zaštitu prirode 2007. godine, u Dosijeju zaštićenog prirodnog dobra Veliki gradski park, i da stadioni nisu obuhvaćeni granicama Parka. Odgovor na pitanje zašto ograda nije postavljena uniformno oko cijelog Parka dobiće naknadno.

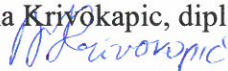
Marija Mikša je pitala zašto stadioni nisu u granicama Parka i da li su nekada bili.

Ruža Ćirović je objasnila da u Rješenju o proglašenju Velikog gradskog parka hortikulturnim objektom iz 1968. godine nisu definisane granice Parka, već su granice prvi put definisane 2007. godine u Dosijeju zaštićenog prirodnog dobra Veliki gradski park.

Biljana Krivokapić se zahvalila prisutnima, i obavijestila da je Javna rasprava otvorena do 26.11.2014. godine.

U prilogu su tabelarno date primjedbe i sugestije sa javne rasprave, kao i pristigli putem pošte i odgovori na primjedbe.

Savjetnik za zaštitu životne sredine
Biljana Krivokapić, dipl.ing.tehn

Dostavljeno:

- Agencija za zaštitu životne sredine
- dosije
- arhivi

SPISAK PRIMJEDBI I SUGESTIJA SA JAVNE RASPRAVE

Rb	Podnosilac primjedbe	Br.zahtjeva Datum	Primjedbe i sugestije
1.	Radoš Gospić	Sa javne rasprave	Navodi da Studija nije ni stručna niti naučna, nije napisana razumljivim jezikom, ima dosta latinskog jezika, predstavlja sintezu do sada urađenih radova, pojedini članovi radnog tima nisu izlazili na teren, rađeno je kabinetski. Istakao je da svakodnevno prolazi kroz Park i da nikad nije vidio od predstavnika faune ništa izuzuev ptica i komaraca, o kojima nije ništa rečeno u Studiji, a navedeni su gušteri, žabe, slijepi miševi. Takođe je istakao da je u Studiji naveden ribnjak, kojega nema i fontana koja ne radi, a nije ništa ni rečeno o stanju spomenika. Nije ništa rečeno o mrtvačnici, nije predviđen toilet, a nisu spomenute ni voćne vrste: kesten, japanska jabuka, šljive, jabuke.
2.	Vasko Kostić	Sa javne rasprave	Navodi spomenike, kao dio kulturne baštine i izražava zabrinutost da bi mesingane biste i ploča mogli nestati, pa predlaže postavljanje video nadzora. Takođe, navodi da je dio Parka od kapele do kapije škole zapušten i predlaže njegovo uređenje. Na ulazu u Park sa tivatske strane ima tabla koja upozorava i na motocikle, ali motocikli tuda jure, treba predvidjeti mjere da se to spriječi.
3.	Marija Nikolić	Sa javne rasprave	Navodi da je već duže vremena, kroz Evropski dom i kroz Odbor za zaštitu Velikog gradskog parka, vezana za Veliki gradski park, obzirom da je i arhitektica smatra da je dio studije koji se odnosi na kulturno naslijeđe kvalitetno urađen, možda uz neke manje propuste. Smatra da Park ispunjava sve uslove da bude zaštićeno dobro II kategorije: stariji je više od 100 godina, trajao je u 4 države i o njemu su brigu vodile tri mornarice, ima vrijedno graditeljsko naslijeđe (rasadnik kakav se srijeće u parkovima Beča...), zanimljivu priču o načinu nastanka, veliku površinu, prevazilazi lokalni značaj, zaštićen je od 1968. godine..., a to bi doprinjelo i turističkoj privredi grada. Smatra da je, ukoliko se Komunalno preduzeće imenuje za upravljača, potrebno osnovati zasebnu jedinicu, koja bi se u najmanju ruku bavila

			gradskim zelenilom. Takođe, navodi da u Odluci ne treba da stoji stavka vezano za premještanje Vojnog kupatila, ovakve radnje se definišu urbanističkim planovima.
4.	Boro Pean	Sa javne rasprave	Naveo je da spomenici u Parku nijesu predmet ove javne rasprave oni se štite na osnovu Zakona o zaštiti kulturnih dobara. Smatra da značaj parka prevazilazi lokalni i da je III kategorija „liberalna“, pa predlaže da Park bude zaštićeno prirodno dobro II kategorije, I režim zaštite i da ima nacionalni značaj. Takođe, smatra da u Parku ima značajnih vrsta ptica koje nisu pomenute.
5.	Svjetlana Đikanović	Sa javne rasprave	Smatra da za zaštitu nije dovoljno samo postavljanje ograde i pita da li je predviđen neki čuvar, ljudski faktor, koji bi štutio ono što se u Parku nalazi.
6.	Tanja Krstović	Sa javne rasprave	Navela je da podržava predlog da Park bude zaštićeno prirodno dobro II kategorije.
7.	Lazar Božović	Sa javne rasprave	Podržao je predlog da Park bude zaštićeno prirodno dobro II kategorije. Navodi da je fizička zaštita Porto Montenegro mnogo uradila. Smatra da mapa Parka djeluje „uštinuto“ između dva stadiona, da je Porto Montenegro naravljen „uklapajuće“, i nada se da će stadioni ostati iste namjene. Takođe, smatra da staza od ulaza sa strane Porta treba da nosi naziv Šternekova ulica.
8.	Vladimir Arsić	Sa javne rasprave	Naveo je da su stadioni izvučeni iz Parka. Pita zašto ograda nije uniformno postavljena oko cijelog Parka.
9.	Marija Mikša	Sa javne rasprave	Pitala je zašto stadioni nisu u granicama Parka i da li su nekada bili.
10.	Odbor za zaštitu Velikog gradskog parka	Broj 0905-353-456/7 od 24.11.2014. godine	PREGLED
11.	FK „Arsenal“	Broj 0905-353-456/8 od 25.11.2014. godine	PREGLED
12.	Uprava za zaštitu kulturnih dobara	Broj 0905-353-456/9 od 26.11.2014. godine	PREGLED

Primljeno: 24-11-2014				
Organ.jed.	Klasif.znak	Red.br.	Prilog	Vrijednost
0905-353		456	/7	

OPŠTINA TIVAT

Sekretarijat za urbanizam i zaštitu životne sredine

Studija zaštite Velikog gradskog parka i Prijedlog ODLUKE o proglašenju zaštićenog prirodnog dobra Veliki gradski park u Tivtu

Javna rasprava 06 – 26 novembar 2014. godine

Odbor za zaštitu Velikog gradskog parka u Tivtu

PRIJEDLOZI I PRIMJEDBE**1. Kategorija i režim zaštite**

Studijom zaštite Veliki gradski park u Tivtu predlaže se da ovaj objekat dobije status SPOMENIK PRIRODE, III KATEGORIJA I III STEPEN U REŽIMU ZAŠTITE. a što prema odredbama *Zakona o zaštiti prirode* znači da je Veliki gradski park u Tivtu – **značajno zaštićeno prirodno dobro lokalnog značaja.**

Prijedlog:

Veliki gradski park je utemeljen prije jednog vijeka i krasi ga osobine i osobenosti:

- površinom predstavlja jednu od najvećih parkovskih površina u Crnoj Gori,
- bogatstvo, raznovrsnost i starost biljnih vrsta zasadenih uglavnom tokom prve polovine njegovoga postojanja,
- običaj da pomorci pri povratku sa svojih putovanja donose stabla koja se sade u parku omogućio je prisustvo egzotičnih biljnih vrsta,
- istorijska veza i povezanost nastanka i razvoja Tivta i parka čine ga jedinstvenim u crnogorskim okvirima a rijetkim na jadranskoj obali. Sličan po vremenu nastanka i osnivaču je park u Puli.

Park je osnovan u doba Austrougarske, osnovao ga je admiral ratne mornarice; jedno vrijeme ga je održavala ratna mornarica Karljevine a potom SFR Jugoslavije. Ove činjenice Parku daju nesumljiv istorijski značaj koji govori o različitim istorijskim periodima i odnosu različitih državnih zajednica prema ovome spomeniku prirode, posebno o neuobičajenoj činjenici da ratna mornarica jedne carevine osniva park a još dvije ratne mornarice brinu o njemu.

Planimetrija i materijalizacija parkovskih staza, spomen obilježja koja se u njemu nalaze, objekat starog vodovoda kao i sto godina star rasadnik sa svojom istovremeno funkcionalnom i nenametljivom arhitekturom, parku daju i obilježje i **kulturnog dobra.**

Veliki gradski park u Tivtu zakonom je zaštićen od 1968. godine što ga čini također jedinstvenim u Crnoj Gori, on je tada bio jedini hortikulturni objekat zaštićen Zakonom.

Sve navedeno govori da značaj Parka prevazilazi lokalni nivo i da bi ovaj spomenik prirode morao imati **II kategoriju - zaštićeno prirodno dobro od velikog značaja.**

Evidentno je da Park ispunjava i uslove iz člana 51. Zakona za predloženu kategoriju i posjeduje najmanje tri od pet osobina:

"U II kategoriju razvrstavaju se zaštiti čena prirodna dobra koja imaju jednu ili više osobina od velikog značaja za Crnu Goru, i to:

- *autentičnost sa stanovišta fundamentalnih prirodnih nauka i primijenjenih biotehničkih disciplina;*
- *ugroženost, smanjenje areala ili smanjenje brojno g stanja jedinki ili zajednica, poremećaj ekosistema i dr;*
- *prirodni fenomen, životnu zajednicu ili stanište vrsta reprezentativnih obilježja na nivou regionalno-geografskih cjelina;*
- *atraktivna pejzažna obilježja i kulturno-istorijske vrijednosti;*
- *područje od velikog značaja za očuvanje kvaliteta životne sredine i za o čuvanje i regulaciju klime. "*

2. Radnje, aktivnosti i djelatnosti koje se mogu vršiti u Parku

U poglavlju **Radnje, aktivnosti i djelatnosti koje se mogu vršiti u zonama režima zaštite u Članu 5.** između ostalog je navedeno:

- *premiještanje Vojnog kupatila (čija bi namjena bila javni sadržaj) na lokaciju gdje se nalazi vozni park sa magacinom i radionicama Komunalnog preduzeća, kao i uređenje navedene lokacije (sadnja zelenila, postavljanje parkovskog mobilijara, dječijeg mobilijara, rasvjete, izgradnja staza);*

Ovaj stavak po smislu ne pripada i ne bi trebalo da stoji u Odluci jer se ovakve radnje definišu urbanističkim planovima a ne odlukama i jer dozvoljene i ovakve aktivnosti u zaštićenim objektima proističu iz stepena zaštite pa se također ne mogu utvrđivati odlukama.

3. Upravljanje zaštićenim prirodnim dobrom

Član 8. Odluke predviđa

"Opština Tivat imenuje „Komunalno preduzeće” d.o.o za upravljača zaštićenog prirodnog dobra Veliki gradski park u Tivtu.

Sredstva za rad upravljača obezbjediće se iz budžeta Opštine Tivat.

Predsjednik Opštine Tivat donijet će Rješenje o imenovanju članova Odbora za zaštitu Velikog gradskog parka, koji je formiran na osnovu Odluke o formiranju Odbora za zaštitu Velikog gradskog parka broj 0304-157, usvojene na sjednici Skupštine Opštine Tivat dana 05.07.2006. godine."

Gradsko Komunalno preduzeće ima širok djelokrug rada i obaveza, a upravljanje zaštićenim spomenikom prirode podrazumijeva također obiman, raznolik i obiman rad. Komunalno preduzeće je i do sada bilo odgovorno za održavanje parka ali je to bio i jeste samo segment u održavanju ukupnih javnih zelenih površina u Tivtu. Stoga, ukoliko će se Komunalno imenovati

upravljačem Parkom kao zaštićenim prirodnim dobrom, trebalo bi i staviti obavezu formiranja posebnog odjela za tu svrhu, ovo tim prije što za sada u okviru Komunalnog preduzeća ne postoji ni zaseban segment koji bi se bavio samo gradskim zelenilom.

4. Odbor za zaštitu

U Studiji, u pasusu u kojem se kaže čiji predstavnici čine Odbor, je ispuštena Uprava za zaštitu kulturnih dobara koja je do sada imala svojega predstavnika/cu.

14. novembar 2014. godine
Odbor za zaštitu Velikog gradskog parka
predsjednica
am Marija Nikolić

Primljeno: 25-11-2014				
Organ.jed.	Klasif.znak	Red.br.	Prilog	Vrijednost
0905	353	456/8		

FK Arsenal, Tivat
Šetalište kap.M.Krstovića bb

dostavlja:

Opština Tivat,
Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine
Trg Magnolija br1

Predmet:

Primjedba na na studiju zaštite „Veliki gradski park u Tivtu“

Primjedba na studiju je vezana za granice Velikog gradskog parka u Tivtu tj tekstualni opis poteza granice prema sadašnjoj lokaciji Porto Montenegro.

Dvije lokacije poznate kao glavani gradski stadion i pomoćni teren fk Arsenal su prirodno i istorijski pripadale javnoj površini gradskog parka te se ni sada u ovakvoj studiji nisi trebale isključiti bez obzira što propisuje Državna studija lokacije Arsenal Tivat.

Mišljenja sam kako je granica studije zaštite parka trebala uključiti cijelu površinu glavnog i pomoćnog terena fk Arsenal sa granicama ograde zida prema zapadu, sjeverozapadu i jugu gdje bi u bližoj budućnosti opština Tivat preuzela ozbiljnu i konkretnu brigu za ova dva sportsko rekreativna kompleksa na način da sažive sa parkom u skladu sa modernim projektnim rješenjima.

Tivat, 25.11.2014.

Dostavljeno:

- a/a
- Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine
- klubovima odbornika SO Tivat

Prilomeno:	20-11-2014		
Organizacija:	Klasifik. znak:	Red. broj:	Prilog:
0905-	353-	456/	1

**CRNA GORA
MINISTARSTVO KULTURE
UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNIH DOBARA**

PODRUČNA JEDINICA KOTOR

Broj: 05-78/2014-3
Kotor, 19.11. 2014. godine

**Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine
Opštine Tivat**

Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine Opštine Tivat obavijestio je Dopisom broj 0905-353-456/5 od 04.11.2014.godine upravu za zaštitu kulturnih dobara -područnu jedinicu Kotor da je u toku izrada Studije zaštite za Veliki gradski park u Tivtu i da je NACRT Studije stavljen na javni uvid u periodu od 06. novembra– 26. novembar tekuće godine. Navedenim Dopisom Uprava za zaštitu kulturnih dobara se poziva da uzme učešće u javnoj raspravi dostavljanjem svojih primjedbi, predloga, mišljenja ili sugestija na pomenutu studiju.

Nakon uvida u Nacrtnu Studiju zaštite za Veliki gradski park u Tivtu, upravu za zaštitu kulturnih dobara - područna jedinica Kotor utvrdila je sledeće:

Veliki Gradski park u Tivtu upisan je 1968.godine u Registar zaštićenih objekata prirode, kao hortokulturni spomenik.

Veliki Gradski park je osnovao admiral Austrougarske ratne mornarice ¹⁸⁹²1982. Godine. Na istom prostoru se predhodno nalazio ljetnjikovac kotorske plemićke porodice Radalli a oko ljetnjikovca je bio đardin (vrt) koji je vjerovatno postao dio Parka.

Veliki gradski park nije upisan u Registar zaštićenih kulturnih dobara ali on posjeduje elemente koji mu daju odlike i kulturnog dobra. Budući da je Park hortokulturni objekat, znači da je njegovu prirodu oblikovao čovjek; posjeduje detaljno osmišljenu planimetriju staza, posjeduje brojne arhitektonske parkovske elemente – glorijske, staze, podzide, fontanu.... U parku se nalaze i dva arhitektonska objekta – rasadnik sa staklenikom i objekat vodovoda. Rasadnik sa staklenikom svojom arhitektonskom formom i konstruktivnim sistemom kojeg čine zidovi od opeke i nosači od željeza kao i sa ostakljenim krovovima jeste građevina skromnih dimenzija ali u svemu podjeća na monumentalne građevine iste namjene koje krasi velike parkove evropskih gradova nastalih u istom periodu.

Značaj Velikog gradskog parka je i u tome što takvih parkova ima samo nekoliko u Crnoj Gori (Savina, Bar, Podgorica, ...). On odražava događaje i vrijeme koji se tiču šireg prostora i drugih država koje su su postojale i nestajale kroz istoriju ovih prostora.

Uprkos tome što je već decenijama zakonom zaštićen, njegove granice su mijenjane i površina smanjivana izgradnjom doma zdravlja, kapele...

Na osnovu navedenih činjenica, Uprava za zaštiti kulturnih dobara - područna jedinica Kotor smatra da Veliki gradski park u Tivtu treba uživati status zakonom zaštićenog objekta sa kategorijom koja će mu osigurati maksimalnu zaštitu.

direktrica,

miranovic
mr. Ana Stazija Miranović

Obrađivač

Marija Nikolić dipl.ing.arh.

Marija Nikolić

Dostaviti:

- Naslovu
- U spise
- a/a

ODGOVORI NA PRIMJEDBE I SUGESTIJE

Rb	Podnosilac primjedbe	Odgovori na primjedbe i sugestije
1.	Radoš Gospić	<p>Daje se tumačenje</p> <p>Studija zaštite je definisana Zakonom o zaštiti prirode. U Studiji su pored latinskih dati i narodni nazivi vrsta. U naučnoj i stručnoj literaturu nazivi vrsta su na latinskom jeziku i kako je ovo prvensveno stručni nalaz namijenjen je prvenstveno naučnim i stručnim krugovima a već kasnije se može prilagoditi širim masama. Za izradu Studije korišćena je navedena literatura, kao polazna tačka (utvrđene liste vrsta) a vršena su terenska istraživanja kako bi se sagledalo sadašnje stanje (da li je došlo do gubitka pojedinih vrsta, kakvo je njihovo stanje ili pak da se dodaju vrste koje ranije nijesu konstatovane). Za sve terenske izlaske postoje dokazi (putni nalozi, GPS koordinate, fortografije, anketa lokalnog stanovništva...). Iza svakog priloga i dijela Studije stoje ljudi sa referencama, koji su to radili i snose odgovornost za svoje izvještaje, a postoje foografije i GPS koordinate na kojima su pronađene određene vrste (govoreći konkretno za herpetofaunu i malakofaunu jer su istraživači radili u timu). Pojedine vrste nijesu mogle biti konstatovane u djelu parka gdje su uredjene pješačke staze i klupe za odmor već su se one povukle uslijed uzurpiranja staništa u alternativna skloništa („zapušteni dio parka“) gdje ih posjetioci parka ne mogu registrovati u toku svoje šetnje kroz park.</p> <p>U poglavlju koje se odnosi na kulturnu baštinu navedeno je da je Gradska kapela podignuta na prostoru nekadašnje spratne kuće za stanovanje oficirskog kadra (oštećene u zemljotresu 1979. god.), takođe je navedeno da je Ribnjak zapušten je i van funkcije.</p> <p>Studija će biti dopunjena nalazom orinitologa, sa tačno navedenim metodama koje su sprovedene prilikom istraživanja, kao i spiskom konstatovanih vrsta.</p>
2.	Vasko Kostić	<p>Daje se tumačenje</p> <p>Ograničenja i dozvoljene radnje precizirani su u Studiji. Upravljač zaštićenog prirodnog dobra će u okviru plana upravljanja donijeti Akt o unutrašnjem redu kojim će precizno biti definisane aktivnosti na prostoru Velikog gradskog parka.</p>
3.	Marija Nikolić	<p>Daje se tumačenje</p> <p>Mišljenje Agencije za zaštitu životne sredine dato je u nastavku.</p> <p>Na osnovu člana 57 stav 1 tačka 5 Zakona o zaštiti prirode, akt o proglašenju zaštićenog prirodnog dobra sadrži radnje, aktivnosti i djelatnosti koje se mogu vršiti u zonama zaštite, obzirom da je planskim dokumentom DSL Arsenal planirano izmještanje Vojnog kupatila na lokaciju Velikog gradskog</p>

		parka, to smo naveli i u članu 5 predmetne Odluke.
4.	Boro Pean	Djelimično se prihvata Studija će biti dopunjena nalazom ornitologa, sa tačno navedenim metodama koje su sprovedene prilikom istraživanja, kao i spiskom konstatovanih vrsta. Mišljenje Agencije za zaštitu životne sredine dato je u nastavku.
5.	Svjetlana Đikanović	Daje se tumačenje Precizirano u Pravilniku o bližim uslovima koje mora da ispunjava upravljač zaštićenog prirodnog dobra („Sl.list CG“ br.35/10).
6.	Tanja Krstović	Daje se tumačenje Mišljenje Agencije za zaštitu životne sredine dato je u nastavku.
7.	Lazar Božović	Daje se tumačenje Mišljenje Agencije za zaštitu životne sredine dato je u nastavku.
8.	Vladimir Arsić	Zavod za zaštitu prirode 2007. godine, u Dosijeu zaštićenog prirodnog dobra Veliki gradski park, je definisao granice Parka i stadioni tada nisu bili obuhvaćeni granicama parka.
9.	Marija Mikša	U Rješenju iz 1968. godine nisu definisane granice parka, Zavod za zaštitu prirode 2007. godine, u Dosijeu zaštićenog prirodnog dobra Veliki gradski park, je definisao granice Parka i stadioni tada nisu bili obuhvaćeni granicama parka.
10.	Odbor za zaštitu Velikog gradskog parka	Daje se tumačenje Na osnovu člana 57 stav 1 tačka 5 Zakona o zaštiti prirode, akt o proglašenju zaštićenog prirodnog dobra sadrži radnje, aktivnosti i djelatnosti koje se mogu vršiti u zonama zaštite, obzirom da je planskim dokumentom DSL Arsenal planirano izmještanje Vojnog kupatila na lokaciju Velikog gradskog parka, to smo naveli i u članu 5 predmetne Odluke. Mišljenje Agencije za zaštitu životne sredine dato je u nastavku.
11.	FK „Arsenal“	Daje se tumačenje Granice parka su određene 2007. godine i kako nije bilo predloga za njihovu izmjenu od strane stručne ekipe koja je učestvovala u izradi Studije, nije došlo do promjene istih.
12.	Uprava za zaštitu kulturnih dobara	Daje se tumačenje Mišljenje Agencije za zaštitu životne sredine dato je u nastavku.

Nakon održane centralne javne rasprave o Nacrtu Odluke o proglašenju zaštićenog prirodnog dobra "Veliki gradski park" i Nacrtu Studije zaštite zaštićenog prirodnog dobra "Veliki gradski park" i uvidom u dostavljane sugestije, mišljenja i primjedbe, stručni saradnici Agencije za zaštitu životne sredine, koji su učestvovali u izradi Studije daju

MIŠLJENJE

Agencija za zaštitu životne sredine
Broj: 01-D-2813/1
Podgorica, Crna Gora, 01.12.2024. god.

1. *Zaštićeno prirodno dobro "Veliki gradski park" treba da zadrži status zaštićenog prirodnog dobra, sa ranije detaljno utvrđenom granicom i zadrži kategoriju zaštite „Spomenik prirode“, III kategoriju zaštićenih prirodnih dobara, u II stepenu / režimu zaštite, za koju važe uslovi zaštite iz odredbi datih u članovima 41, 52 i 54 Zakona o zaštiti prirode, a u skladu sa prisutnim prirodnim vrijednostima koje su značajne za zaštitu.*
2. *U skladu sa identifikovanim vrijednostima lokaliteta i ključnim razlozima za njegovo stavljanje pod zaštitu, kao utvrđenog statusa i kategorije zaštite određeno je da zaštićeno prirodno dobro ima lokalni značaj.*

1. Obrazloženje: Kategorija predmetnog zaštićenog prirodnog dobra određena je primjenom propisanih *kriterijuma za vrednovanje zaštićenih prirodnih dobara* (član 48 Zakona o zaštiti prirode) na *prethodno identifikovane prirodne vrijednosti i utvrđeno stanje prirodnih resursa* zaštićenog prirodnog dobra. U vezi sa tim, konstatovano je da su prirodne vrijednosti Velikog gradskog parka obezbjedile *ispunjavanje sledećih propisanih kriterijuma:*

(a) **Suštinsko svojstvo zaštićenog prirodnog dobra je atraktivnost i integralnost**, odnosno reprezentativnost, endemnost, bogatstvo prirodnih vrijednosti kao i pejzažna atraktivnost, starost i očuvanost područja.

(b) **Funkcije i značaj zaštićenog prirodnog dobra** – Po svojoj funkciji, područje zaštićenog prirodnog dobra „Veliki gradski park“ posjeduje ekološki, kulturno – istorijski, vaspitno obrazovni kao i naučnoistraživački značaj. Ovo područje ima sve predispozicije za očuvanje **kvaliteta života** s obzirom da posjeduje izletničko rekreacijsku funkciju.

(c) **Ugroženost zaštićenog prirodnog dobra:** Dosadašnje ljudske aktivnosti su dovele do neznatne ugroženosti područja koji se mijenja zbog **gubljenja prirodnih cjelina** i nasilnog nametanja građevinskih struktura koje umanjuju atraktivnost i prepoznatljivost njegovog pejzaža. Na ugroženost pejzažnih vrijednosti samog lokaliteta direktno su uticale ljudske aktivnosti koje su na tom prostoru sprovedene od vremena njegovog stavljanja pod zaštitu (1968 godine) do danas.

Na osnovu prethodno iznijetog utvrđeno je da predmetno zaštićeno prirodno dobro treba razvrstati u odgovarajuću kategoriju zaštićenih prirodnih dobara / zaštićenih lokaliteta, i to:

- **U III (treću) kategoriju**

Prijedlog da se Velikom gradskom parku odredi II (druga) kategorija je nemoguće prihvatiti s obzirom da se u ovu kategoriju razvrstavaju zaštićena dobra od velikog značaja (član 49 I 51 zakona o zaštiti prirode), i to.

- Autentičnost sa stanovišta prirodnih nauka i primjenjenih biotehničkih nauka;
- Ugroženost, smanjenje areala ili smanjenje brojnog stanja jedinki ili zajednica, poremećaj ekosistema, i dr.;
- Prirodni fenomen, životnu zajednicu ili stanište vrsta reprezentativnih obilježja na nivou regionalno-geografskih cjelina;

U II (drugu) kategoriju zaštićenih prirodnih dobara u Crnoj Gori razvrstani su nacionalni parkovi.

2. **Obrazloženje:** Značaj zaštićenog prirodnog dobra određuje se shodo odredbama iz člana 35 Zakona o zaštiti prirode. Prijedlog da se Velikom gradskom parku dodijeli nacionalni značaj ne može se prihvatiti. Razvrstavanje zaštićenih prirodnih dobara od međunarodnog i nacionalnog značaja vrši Ministarstvo održivog razvoja i turizma, a od lokalnog značaja jedinice lokalne samouprave na osnovu Studije zaštite.

Obradila
DrRuža Ćirović

Ruža Ćirović

Agencija za zaštitu životne sredine
Direktor,

Ervin Spahić

